

Лесь Подерв'янський – майстер «міцного слівця»

Напередодні нового року до Рівного завітав Лесь Подерв'янський. Перед тим як вийти на сцену, майстер «міцного» слова зустрівся із місцевими журналістами. Говорили про сучасну літературу та ненормативну лексику, якими автор рясно «прикрашає» свої твори. Каже, нецензурної лексики як такої в світі немає. Оскільки у житті, яке також можна вважати ненормативною категорією, важко розмежувати, що є нормативним, а що ні.

- Я коли ходив до школи - ненавидів все, що там вчив. Тому дуже не хотів би, щоб і мене діти ненавиділи. Хай краще люблять. Для цього, наприклад, заборонив би мене читати в школі, отоді точно всі б читали і любили.

За словами письменника, дорослим не варто переоцінювати свою роль в житті дітей в плані «навчання» їх нецензурній лексиці.

- Пам'ятаю, коли мене привели в дитячий садок, я десь на третій день з таким загадковим виразом обличчя сказав бабусі: «А я щось знаю». І на питання бабусі: «А що ти знаєш?» я їй видав усе, що знав... Звісно, вона мене за почуте в куток поставила. Але тут став не став... Тепер я живу навпроти школи, тож чую, як діти розмовляють. Не треба думати, що діточки - це такі собі квіточки. Світ дітей дуже жорсткий, навіть жорсткіший, ніж світ дорослих. У них свої правила, своя культура. Пам'ятаю, скільки в дитинстві було різних говірок, віршиків, і це не можуть придумати дорослі. Звичайно, щось вони чують на вулиці, бо ж не в тюрмі живуть, щось вдома. Але головне - вони дуже добре відчувають фальш. Коли ти, наприклад, чуєш в хаті одне, а на вулиці інше. Отакі речі вони відрізняють одразу. Я це пам'ятаю, бо теж не з бруньки виріс одразу такой розумний і дорослий, - пояснює Лесь.

За словами письменника, «мат» в Україні з'явився точно не від «кацапів», яких він з початку російсько-української війни почав не любити ще більше. На його переконання – це «надбання» нашого народу.

- Наука вважає, що матюки прийшли з Подніпров'я. Бо саме там у свій час був матріархат. Тобто це час,

років (зараз 64 – авт.) і не вважаю за потрібне щось читати ще. Інколи буває, якусь книжку відкриєш - і на третій сторінці викидаєш її у смітник. Це те ж саме, якби ви все життя їли в гарному ресторані, а потім попали в їдальню. Впевнений, після ресторанних страв що-небудь їсти не захочете. Так і з книжками.

Думаю, ми живемо в епоху занепаду. Я не кажу тільки про Україну. Це всесвітня ситуація з літературою. Сучасні твори з літературою 60-х минулого століття навіть рівняти не можна. Зараз немає в світі таких письменників, які були. Це нормально. Культура розвивається по такій собі синусоїді, і ми - внизу. Добре, що в Україні дуже багато людей пише. Не пише тільки лінивий. Тому, можливо, з часом кількість переросте в якість. Своє місце в цій синусоїді визначати не беруся. Хай хтось інший мене кудись поставить, але вже після моєї смерті. При житті зазвичай об'єктивної оцінки

Лесь одразу заявив, що його виступ на рівненській сцені не матиме ніяких підтекстів і тим більше не варто від нього чекати якихось глобальних меседжів.

- Мене просто запросили в Рівне, от я й приїхав. І не варто чекати щось особливе. Я підібрав такі речі, які найбільш адекватно сприймають люди. Не брав складніших, витонченіших чи занудних, - розповідає письменник.

Попри те, що до його творчості ставляться далеко не однозначно, йому вдається збирати повні зали глядачів. Лесь переконаний: все це тому, що він – «талановитий і розумний».

- Я не поділяю слова на хороші, погані чи ще якісь. Для мене не зовсім зрозуміло, що таке ненормативна лексика, бо життя це теж ненормативна категорія. А як може бути в ненормативному житті щось нормативне? – сміється письменник.

Зрештою з'являється, що аби говорити та писати із «міцними» слівцями так, щоб це сприймалося не вульгарно, потрібно вчитися.

- Треба вміти лаятися. Якщо ти не вмієш правильно вживати слів, то це виглядає вульгарно. Стосується це не тільки лайки, а й слів-паразитів. До речі, останні

мені ріжуть вуха більше, ніж «матюки». Я, наприклад, так і не зміг зрозуміти, що означає слово «прикольно». Воно не окреслює абсолютно нічого. І таких слів багато. Навчитися правильно лаятися можна, наприклад, в армії. Я вперше відчув майстерність вживання цих слів саме там. У родині, до слова, батько десять літ був на війні, так майстерно «матом» користуватися не вміли, - зауважує митець.

На питання, чи хотів би, аби його творчість вивчали у школі, Лесь відповідає категорично - ні.

коли, хто мати - знають всі діти, а от хто батько – ні, бо в неї багато чоловіків. І відома фраза щодо матері при матриархаті не мала негативного забарвлення. Вона означала: «Ти міг би бути моїм сином». Та в часи патріархату її перевернули з ніг на голову і вийшла лайка, - роз'яснює митець.

Щодо сучасної літератури зауважує, що зараз вона переживає період занепаду. Каже, що останнім часом нічого не читає.

- Я прочитав все, що мені треба було, десь до 35-40

літ моєї смерті. При житті зазвичай об'єктивної оцінки дати не можна. Час ставить все на своє місце, - резюмує Лесь Подерв'янський.

Втім, на завершення письменник додав, що попри літературний занепад, ми переживаємо період народження української нації. Ознаками цього є і війна, і революція, і кров, і жертви, і героїзм, і зрада.

- Нам випало жити в такий цікавий час. Саме так має народжуватися нація. Інакше не буває. На жаль, «на халяву» не буває нічого.

Руслана ЛУЦАН